

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Intellectu & Scientia Dei, ejusque Objecto. Item de
voluntate & volitione Dei, ejusque Objecto

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. III. Inter decreta divina non est prioritas in quo, & durationis; sed à
quo & suppositionis ac præexistentiæ naturalis unius ad aliud.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73680)

CONCLUSIO III.

Inter decreta divina non est prioritas in quo, & durationis; sed à quo, & suppositionis, ac præexigentia naturalis unius ad aliud.

Communis & vera sententia admittit aliquem ordinem inter decreta divina, quid reclamare videatur Ocham cum Aliquibus aliis, quos citat Felix (sup. diff. 3. num. 1. Sed fortè (inquit hic Auctor) solum volunt, esse unam volitionem in Deo impartibilem, & unum decretum non esse causam alterius, quod verum est: si verò abolere volunt omnem ordinem inter decreta, falsum, & contra omnes Theologos; nam licet inter divina decreta non sit prioritas in quo, & durationis; nam omnia sunt ab æterno; est tamen prioritas à quo, & suppositionis, & præexigentia naturalis unius ad aliud. Sic ille; ubi in terminis tenet nostram Conclus. citatq; pro ea Scotù 3. dist. 7. q. 3. ubi querens; an Verbum divinum fuit in incarnatum, licet Adam non peccasse, §. Sed hic sunt. n. 3. sic ait: Sine præiudicio dici potest, quòd cum prædestinatio cuiuscumque ad gloriam præcedat ex parte objecti naturaliter præscientiam peccati, vel damnationis cuiuscumque, secundum opinionem ultimam dictam dist. 4. 1. primi libri: multo magis est verum de prædestinatione illius anima, qua prædestinabatur ad summam gloriam: universaliter autem ordinatè volens, prius videtur velle hoc, quod est fini propinquius; & ita, sicut prius vult gloriam alicui, quam gratiam; ita etiam inter prædestinatos, quibus vult gloriam ordinatè, prius videtur velle gloriam illi, quem vult esse proximum fini; & ita huic anima Christi vult gloriam prius, quam alicui alteri velit gloriam &c. Item dist. 19. q. un. §. In ista quaestione n. 6. Incarnatio (inquit) Christi non fuit casualiter prævisa; sed sicut finis immediatè videbatur à Deo ab æterno, ita Christus in natura humana, cum sit propinquior fini, ceteris prius prædestinabatur, loquendo de his, qua prædestinantur. Tunc iste fuit ordo in prævisione divina: primò enim Deus intellexit se sub ratione summi boni; in secundo signo intellexit omnes alias creaturas; in tertio prædestinavit hos ad gloriam, & gratiam &c.

Sed de hoc ordine plura, ubi de Prædestinatione; hic solum queritur, quis sit iste ordo, seu quæ sit illa prioritas, & posteritas in decretis divinis? Resp. autem Conclusio: non esse prioritatem in quo, sed à quo, quæ nihil aliud importat teste Smil. tr. 3. Disp. 3. n. 28. quàm dependentiam actus volendi, quatenus terminati ad unum objectum à seipso, quatenus terminati ad alterum objectum; seu, ut formalius loquamur, dependentiam unius terminationis ab altera largè loquendo de dependentia. Igitur hic ordo non est instantium seu signorum in quibus; sed à quibus. Neque hæc instantia

H h 3

Datur aliquis ordo inter decreta divina. Ocham. Felix.

Scotus.

Ordinatè volens prius vult propinquiora fini, quàm remota.

Incarnatio Christi non fuit casualiter prævisa. Scotus.

54. Inter decreta divina est prioritas à quo. Quid sit illa: Smiling.

ad objectum necessarium, puta bonitatem divinam; liberam autem seu contingentem ad objectum liberum & contingens, quale est res creata. Nec obstat connexio unius voliti cum alio; quia non est connexio necessaria in esse entis, cum alterum non sit necesse esse; ergo nec in ratione voliti necessariam connexionem habent. Itaque tamen divina voluntatis actus non possit non esse; potest tamen non terminari ad creaturam actualem.

Neque bene dixeris: Terminatio non est aliud, quàm ipse actus terminatus; ergo si hic necessarius; etiam illa. Nam respondet Smil. sup. terminationem non esse terminatum præcisè, licet ei non addat aliquam formam absolutam, aut propriè respectivam; sed esse terminationem cum termini connotatione; adedque aut liberam seu contingentem, prout terminus contingens est; aut necessariam pro termini necessitate, etiam si terminatum sit eas absolute necesse esse. Proinde terminatio est libera, non ratione actus præcisè, nec ratione termini præcisè; sed ratione utriusque. Hæc enim terminatio (inquit Smiling) est quasi quædam causalitas, & causalitas sumit rationem partim à termino, partim à causa: nam quia causa est talis, ut possit producere effectum non habentem necessitatem esse; hinc causalitas contingens est: atque ita, licet efficienter seu principiativè terminus sumat contingentiam à causalitate; terminativè tamen causalitas sumit rationem contingentia à termino. Sic ille.

Nota autem, quòd dicat: Terminatio est quasi quædam causalitas; quia reverà non est propriè causalitas, quæ est actio Dei ad extrà; siquidem ab æterno fuit terminatio; nam Deus elegit nos liberè ante mundi constitutionem, dicente Apostolo ad Ephel. 1. v. 4. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. Electio autem est actus liber. Jam verò ab æterno non fuit actio Dei ad extrà, seu propriè dicta causalitas: ergo per eam non constituitur liberè decretum Dei; quòvis id Aliqui perperam asserant: quibus non putamus annuerandum Theodorum nostrum, qui nimis explicitè docet nostram Conclus. tamen protelletur, eam magis credi, quàm explicari posse à nobis. Credamus ergo cum ipso, divinæ voluntatis actum, quàmvis non possit non esse, posse tamen non terminari ad creaturam actualem; adedque & liberum esse, & immutabilem. Sed nunquid, interrogat quispiam, divina voluntas ita libera est, ut prius decernat unum, quàm alterum? Responsio erit

An voluntas Dei prius decernat unum quàm alterum.

Hac instantia à quibus in divinis non negant Nominales. Smiling.

Immeritò reprehenditur hic Scotus.

In uno signo rationis Deus vult hoc, & in alio aliud.

55.
Duo intelligi possunt ordines in divinis, natura, & originis. SCOTUS.

Istum admittit D. Thomas, sed indistinctè ab illo.

56.
Quid hic sit ordo naturæ.

à quibus in divinis (prosequitur Theod.) negant Nominales, eum expressè admittant, Patrem divinum esse originem priorem Filio, & utrumque origine priorem Spiritu Sancto; sed nolunt vocare instantia, in quibus unum ordinatum sit, & non alterum, quem loquendi modum in Scoto reprehendunt. Et eundem Subtilem Doctorem Alii arguunt, quod ordinem inter divina decreta, ordinemque inter processiones divinas naturæ ordinem appellaverit. Sed (ait Smil.) utrique Scotus immeritò reprehendunt: Nominales quidem; quia sic loquimur sicut concipimus; modò autè non possumus concipere prius & posterius, nisi ad similitudinem prioris, & posterioris in tempore, quod est prius, & posterius in quo; & idèd prius à quo sæpè vocamus in quo, licèt sciamus & explicemus non esse in quo; quemadmodum spirituaalia ad modum corporalium concipimus, & illa corporalium reiù nominibus sæpè exprimimus, licèt corporalia non esse sciamus. Et ita omnes Scholastici passim loquuntur, ut dicant, in uno signo rationis Deum velle hoc, in alio aliud; in uno generari Filium divinum, in altero spirari Spiritum S. quia non est ita aptus modus loquendi, dicitur, ab uno signo Deum velle unum, ab alio aliud; ab uno signo generari Filium, ab altero spirari Spiritum S. & Scotus eum de his agit in materia de Trinitate, satis explicat, non esse signa in quibus propriè & secundum durationem. H. etenim Theod.

Videatur Scotus 1. dist. 12. q. 1. & 2. Item 2. dist. 2. q. 1. & Quodl. 3. 4. 8. 14. nimis longum esset omnia hęc exseribere. Sufficiet, quod ait 1, loc. cit. n. 13. Dico. quòd duo ordines possunt intelligi in divinis, scilicèt ordo naturæ, & ordo originis, qui sunt alterius rationis, & in quocumq; in gradu unius ordinis. potest totus alius ordo assignari. Exemplum in creatura, ubi est ordo naturæ, ordo originis, & ordo durationis, qui sunt alterius, & alterius rationis. Ecce expressè distinguit ordinem naturæ & originis ab ordine durationis. Nec solus Scotus admittit ordinem naturæ in divinis; sed etiam Doct. Angl. 1. p. q. 42. a. 3. quàmvis eum confundat cum ordine originis, dicens in corp. In divinis dicitur principium secundum originem absque prioritate. Unde oportet ibi esse ordinem secundum originem absque prioritate. Et hic vocatur ordo naturæ, secundum Aug. non quo alter sit prius altero, sed quo alter est ex altero. Rogas S. Tho. cur ille ordo inter personas divinas dicatur ordo naturæ: Resp. ibidem ad 3. Quòd ordo naturæ dicitur, non quòd ipsa natura ordinetur; sed quòd ordo in divinis personis attenditur secundum naturalem originem. Quòd si inter personas divinas datur ordo naturæ, quidni etiam inter essentiam, & attributa; itemq; inter hoc, & illud decretum absq; prioritate, & posterioritate durationis seu in tempore? Non videri, quid obster, si benè intelligatur.

Enimverò per ordinem naturæ non intelligitur ordo causalitatis; siquidem in divinis nihil datur causatum: sed naturalis (id est, in natura rei fundata) præexigentia seu suppositio unius divinæ rationis ad alteram, quæ potest dici (ait

Felix sup. n. 2.) prioritas naturæ in sensu Aristot. cap. de modis prioris &c. in quo appellavit prius naturà id, à quo per locum intrinsecum non valet subsistendi consequentia, & reperitur inter rationes, quæ realiter identificantur, ut inter prædicata superiora, & inferiora ejusdem individui: & cum hæc secundum Scotum distinguatur ex natura rei formaliter, appellat ordinem realem: eum autem S. Tho. solum per rationem illa distinguit, vocat hunc ordinem naturæ, ordinem rationis. Ita præfatus Auctor. Eandemque differentiam inter Scotum, & D. Tho. notavit Smil. sup. dicens: Quamquàm in hoc differant, quòd D. Thom. inter rationes sic ordinatas in Deo solà distinctionem rationis agnoscit; Scotus verò quasdã rationes, nempe attributivas, & notionales, inter se, & ab essentia ex natura rei formaliter distinguit, ut suo loco tractatum est. Addit idem Auctor: Quo tamen modo divina voluntatis decreta non distinguit (estque idem de actibus scientiæ divinæ) sed solum in diversâ terminatione ejusdem volitionis constituit. Nec enim secundum illum, distinctio illa, quam vocat ex natura rei formalem, sumitur ab extrinsecò, sed ab intrinsecò; terminatio autem ejusque distinctio ab extrinsecò, nempe à termino determinatur. Vocat autem subinde ordinem inter varias terminaciones divini decreti, ordinem naturæ; non quia sit inter distincta ex natura rei; sed quia in natura rei fundatur; quod fundamentum est ordo terminorum: & idèd erit

CONCLUSIO IV.

Ordo decretorum divinatorum desumitur ex terminis, prout obijciuntur divinæ voluntati.

Ordinem divinatorum decretorum desumitur ex ordine terminorum, seu objectorum, quatenus omnes Theologi; atramen disputant inter se, qualiter id sit intelligendum. Quidam sic explicant, ut sumatur ex ordine, quem obijciunt inter se habent naturà suà, ita ut Deus dicatur velle unum prius, quàm aliud, quia unum suapte naturà est propter aliud, vel ad aliud. Ita (inquit Smil. sup. n. 29.) videtur hunc ordinem divinatorum decretorum explicare Cajetanus 3. parte q. 1. a. 3. ubi ex eo, quòd natura videatur supponi gratiæ, & gratiæ unioni hypostatice Verbi cum natura humana, tres ordines assignat divinæ præscientiæ, & providentiæ; primum naturæ (sub natura comprehendens peccatum, etiam Adæ) secundum gratiæ, tertium unionis hypostatice; atque ita ait, Deum prius præordinasse (sub quo permissio peccati comprehenditur) quæ ad ordinem naturæ, quàm quæ ad ordinem gratiæ; & prius quæ ad ordinem gratiæ, quàm quæ ad ordinem unionis hypostatice pertinet; & sic docet, ordinatam esse Verbi divini Incarnationem post prævisum Adæ lapsum. Ita Theod. refert sententiam Cajetani. Sed nusquid eam approbat? Patebit ex sequentibus.

Felix